

דברות קודש

מאת
ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת וידא

©
כל הזכויות שמורות
ל'איגוד חסידי בוסטון' {ע"ד}
שע"י קהל 'קדושת פינחס' באסטאן
רח' נועם אלימלך 2 ביתר עילית.

להנצחות לדגל שמחה
או לעילוי נשמת
ניתן לשלוח מייל:
A0799326426@GMAIL.COM
058-325-4668

עיצוב וסדר:
א.י.ש. אשדוד
0527627127

תוכן הענינים

פרשת וידא

- ג..... מתוך קידושא רבא שב"ק פר' וידא תשפ"ג
ה..... מתוך דעוא דרעזין שב"ק פר' וידא תשפ"ב

שב"ק פר' לך לך תשפ"ד

- ז..... קידושא רבא בצפרא דשבתא
י..... דעוא דרעזין

שיחות קודש

- יז..... שמחת השבע ברכות לבת ידידנו הרה"ח אליהו דויטש הי"ו

תולדותיהם של צדיקים

- יט..... הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע
נ..... הרה"ק רבי גדליה משה מזוועהיל זי"ע

פרשת וירא

ואל הכקר רץ אברהם ויקח בן בקר
 דך וטוב וגו'. ויקח המאה וחלב
 ובן הכקר אשר עשה ויתן לפניהם
 וגו' (בראשית יח ז-ח).

בספר קדושת לוי מבאר למה נתן
 אברהם למלאכים בשר ולא
 דגים. משום דרצה לזרו להם במצות
 ובבשר יש הרבה מצות שחיטה ומליחה
 וניקור, אבל בדגים אין שום מצוה.
 אבל לעתיד לבוא יהיה העיקר הסעודה
 דגים, ולכך סעודת לעתיד לבא נקראת
 סעודת לזיתן. ואמרנו פירוש על מה
 שאמרו חכמינו ז"ל (בבא מציעא פו:)
 שאברהם אבינו עליו השלום האכיל
 למלאכים שלשה לשונות בחרדל.
 ונבאר על דרך שאמרו בגמרא במסכת
 עירובין (נג:), רבי יוסי בר אסיין כי
 הוי משתעי בלשון חכמה הוי אמר
 קריבו לי שור משפט במור מסכן,
 ופירש רש"י טור מסכן היינו חרדל
 הר דל עיין שם. והנה שבא ללמד
 זכות על ישראל שיצא לאור משפטם
 ושלא יראה עמל בישראל חס וחלילה

לזה אמר טור מסכן, היינו הר דל
 דאמרו חכמינו ז"ל (סוכה נב.) יצר הרע
 נדמה להם כהר והיצר טוב נקרא
 מסכן וחכמת המסכן בזויה (קהלת ט
 טו) וכיון שגדול כח היצר הרע ונדמה
 כהר והיצר טוב הוא מסכן אין
 להאשים על אשר לא זכרו את האיש
 המסכן ולולי זאת היו מסגלים מעשים
 טובים הרבה. וזה הרמז שהאכיל
 אברהם אבינו למלאכים שלשה לשונות
 בחרדל, היינו הר דל שהוזכר להם זה
 שהיצר הרע נדמה כהר והיצר טוב
 כמסכן ולזאת לא יקמרגו חס ושלום
 על ישראל שלולי זאת שגדול כח
 היצר הרע שנדמה כהר והיצר טוב
 כמסכן היו עובדים את השם יתברך
 כראוי וכנכון.

ונראה לומר בביאור הדברים על פי
 מה שכתוב בזוהר הק' (ה"ג
 רעב א) דשעת אכילה הוא שעת
 מלחמה, ולכן אנו צריכים לכל המצות
 בענין האכילה שהם יסייעו לנו
 במלחמה זו, ולכן האכיל אותם אברהם

אבינו ג' לשונות בחרדל, לרמוז על ענין מלחמת היצר כדאמרן.

הרע, לכן אנו יכולים לאכול דגים בהעדר מלחמת היצר.

אמנם לעתיד לבא שאז ישחוט הקב"ה ליצר הרע אז יאכלו דגים שאין מצות בתיקונן, שיתבטל מלחמת היצר ולא יצטרכו לסיוע של המצוות.

ובכלל באכילת דגים שאין בהכשירן מצות יש לומר משום ידוע מה שנאמר מהאריז"ל שנשמות הצדיקים מגולגלים בדגים, ולכן אין עבודת אכילתן כ"כ קשה כדי שיגיעו לתיקונן, משא"כ באכילת בשר שעבודת האכילה לתקן אותם מאוד קשה, ולכן צריכים כל המצות שעושים בהכשירן כדי שיהיה לו סיוע שיצליח לתקן מה דבעי.

ב"ק אאזמו"ד זי"ע אמר מעם לאכילת דגים בשבת משום ש'דג' בגימטריא שבע שמרמוז על שבת קודש.

ויעזור השי"ת שנוכה שאכילתנו יהיה באופן הראוי, ונוכה לאכול מסעודת לויתן, בביאת גוא"צ בב"א.

ואפשר לומר עוד לפי הדברים שאמרנו שלכן אנו נוהגים

לאכול דגים בשבת, משום ששבת קודש הוא 'מעין עולם הבא', וכמו לעתיד לבא גם בשבת נחלש כח היצר

מתוך קידושא רבא שב"ק פר' וירא תשפ"ג

ויהי אחר הדברים האלה והאלוקים נסה את אברהם וגו' (בראשית כב א).

פרשת עקידה, כדי לזכור זכות אבות בכל יום, וגם כדי להכניע יצרו, כמו שמסר יצחק נפשו.

בשלחן ערוך (או"ח א ה) כתב טוב לומר פרשת העקדה. ומבואר במשנה ברורה (שם יג) שאומרים פרשת העקידה קודם פרשת הקרבנות, ואין די באמירה, אלא שיתבונן מה שהוא אומר, ויכיר נפלאות ה'. ומעם לאמירת

ונראה לי להוסיף עוד שני טעמים למה אומרים פרשת העקידה, על פי דברי ב"ק אבי זוקיני זכרונם לברכה. טעם הראשון, שאיל זה שהקריב אברהם אבינו בהר המוריה, היה הכנה לדורות לקרבנות שהקריבו

שלא לעקוד את יצחק, וזה שלא עקדו היה רק מפני ציווי הבורא, וזו מדרגה נעלה ביותר, וזה היה גודל המדרגה של אברהם אבינו בשעת העקידה.

ולכן לפני שעומדים להתפלל אומרים פרשת העקידה, דהנה מודפס בסידורים הגילוי דעת של הרה"ק מבומששמש וכן יש נוסחאות אחרים לומר לפני התפילה שאנו מגלים דעתנו שכשנאמר שמות הקודש בעת התפילה אנו נתכוון לכוונות האמתיות שמובא שם בתפילה.

בן יש לומר כי פרשת העקידה הוא הגילוי דעת של הלשמה, שלפני התפילה אנו מגלים דעתנו ע"י אמירת פרשת העקידה שכל כוונתנו בעת שאנו עומדים בתפילה לפני מלך מלכי המלכים יהא רק למען כבודו ית"ש, וכמו הכוונה של אברהם אבינו בשעת העקידה כך התפילה יהיה למענו יתברך.

והנה כאשר מקיים האדם מצוות שיש להם גם הנאה גשמית קשה לו מאוד לעשותם לשמה, ודוגמא לדבר היא עבודת האכילה שאנו יודעים שיש בזה עבודה רבה ואף פעמים רבות יש בזה ממש מצווה, אך צריך האדם בעת האכילה לעמול עמל רב שיהיה כל אכילתו לשמה.

דורי דורות על מקום זה במקום המקדש. וכמו אז שעל כל עבודה שעשה אברהם אבינו כששחט את האיל היה מתפלל ואומר יהי רצון שתהא זו כאילו היא עשויה בבני, כאלו בני שחוט, כאלו דמו זרוק, כאלו הוא מופשט, כאלו הוא נקטר ונעשה דשן. כמו כן בכל הקרבנות של כל דור, צריך האדם לחשוב בהקרבתו כאלו הקריב עצמו, כאלו חלבו ודמו מוקרבים על המזבח.

ולכן בכל יום דייקא לפני אמירת הקרבנות אנו אומרים פרשת העקידה, שהרי לפי דברינו כל ענין הקרבנות מיוסדים על פרשת העקידה.

עוד טעם יש לומר שהכוונה שאברהם אבינו כיוון בשעת העקידה היתה הדרגה הגדולה ביותר בכוונת לשמה שיכולה להיות, שהרי להעלות את יצחק על המזבח רק מפני שזהו רצון הבורא אינו רבותא כ"כ לגבי אברהם אבינו, אבל להוריד את יצחק מן המזבח רק בשביל שזו רצונו ית"ש, מבלי לחשוב על הנאתו, שהרי שווו בנפשכם כי כל אצל כל אב היתה נחה דעתו אם היה נמנע מלעקוד את בנו, והיה רווח לו שב"ה נשאר בנו בחיים, אבל לא כן אצל אברהם שהיה משתוקק לעקוד את בנו והיה לו נסיון גדול

תכלית התפילה, שהרי תכלית התפילה אינה בשביל שיהיה לנו הזדמנות לבקש בקשותינו, תכלית התפילה הוא בשביל הבורא ית"ש, וזה שייך גם בשבת.

בן דברינו אמורים לגבי הבחורים הלומדים בישיבה שיש שלומדים בשביל שיהיה להם שם טוב ועי"כ ימצאו שידוך טוב, הגם שלימוד התורה הוא ענין רוחני, בכל זאת קשה להגיע לדרגה של תורה לשמה, שלימוד התורה יהיה אך ורק לשמה.

עבודת ה' לשמה אינה עבודה פשוטה. אברהם אבינו זכה לעשות לשמה גם כשהוריד יצחק מהמזבח, והגם שאולי היה לו הנאה שניצל יצחק בנו, בכל זאת כוונתו היתה אך ורק למען כבודו ית"ש.

יעזור השי"ת שיהא שיח שפתותינו חשוב ומקובל ומרוצה לפניך כאילו הקרבנו קרבנות באותה בחינה של אברהם אבינו, ושנוכה לעבדו כלכב שלם למען כבודו ית"ש עדי נוכה לביאת גוא"צ בב"א.

מתוך רעוא דרעוין שב"ק פר' וירא תשפ"ב

אולם גם בענינים רוחניים ענין הלשמה היא עבודה רבה. בסידור שלנו מובא לפני ברכת 'אתה חונן' הערה מסידור ראדוויל ומקורו בספר עבודת הקודש, דהגם דהברכות האמצעיות פשטן של דברים הם לצרכינו ואולם הכל הוא לייחד יחוד גדול במדות. גם כשאנו מתפללים צריך להיות עיקר התפילה למען שמו ית"ש, ולא על הצרכים שלנו, וכמו שאמרתי פעם כוונה במה שאנו אומרים לפני תפילת שמו"ע 'ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך', שאנו מבקשים שה' שפתי תפתח, שהתפילה שלנו יהיה בעיקר על ה', ופי יגיד תהלתך, שעיקר התהילה שאנו אומרים יהיה תהילות ה'.

נשאלתי פעם בשמה של בת ישראל כשרה שהתאוננה שקשה עליה להתפלל בשבת שהרי אסור לבקש בקשות בשבת, ואמרה שאינה מרגישה מעם של תפילה בתפילות השבת. ואמרתי להשיב לה שתדע נאמנה שלא התחילה להבין מה היא

א. הרבה הרחיבו בספה"ק בענין זה ואחת נביא הנה מש"כ בספה"ק 'תולדות יעקב יוסף' וז"ל: ידע האדם שאין התפלה לצורך עצמו, כי אם לתועלת השכינה וכמו שכתב האר"י, דאם מכון לתועלת עצמו, השכינה מקוננת עליו 'נתני ה' בידי לא אוכל קום' (איכה א יד). ועוד הרבה הוא בספה"ק עיי"ש.

שב"ק פר' לך לך תשפ"ד

קידושא דבא בצפרא דשבתא

בענין זה ראיתי בגליון נחלת יעקב יהושע מידידי הרה"ח רבי יעקב יהושע בוים הי"ו שמביא מספר בנאות דשא שאמר החפץ חיים על אופיים של בני ישמעאל. הדברים נאמרו כמענה לשאלה, אם לעלות לארץ ישראל תקופה קצרה אחרי הטבח בחברון, בשלהי שנת תרפ"ט, שאז הוכחה לעין כל, טיבה של החיה הטורפת ששמה ישמעאל, שבפראות עצומה ובאכזריות גדולה התנפלו על כל בני הישיבה, ולא חסו אפילו על נשים וטף. והשואל הביע לפניו את חששו לדגל המצב בארץ ישראל, בגלל בני ישמעאל המתנכלים ליהודים יושבי ארץ ישראל.

אמר החפץ חיים אז, הנה התורה הקדושה אומרת על ישמעאל: 'והוא יהיה פרא אדם', הלא ידוע כי התורה היא נצחית, ואם היא אומרת על ישמעאל 'והוא יהיה פרא אדם',

והוא יהיה פרא אדם ידו בכל ויד כל בו (בראשית מז יב)

ראיתי מוכא בשם הגאון רבי יהושע לייב דיסקין זצ"ל, שמדקדק על מה שאמר המלאך להגר כי ישמעאל יהיה 'פרא אדם', והרי דרך המקרא, וכן הוא גם צורת הדיבור בלשון הקודש, להזכיר את שם העצם לפני שם התואר הבא לתאר את אותו שם עצם. לדוגמא, רגילות היא לומר 'אדם חכם', ולא 'חכם אדם', וכמו 'איש עשיר', 'איש נבון' וכדומה. שכן 'אדם' הוא שם העצם המתואר בשם התואר 'חכם'. וא"כ צריכים להבין מה טעם אמר 'פרא אדם', ולא אמר כמו משפט הלשון הנכון 'אדם פרא'.

וביאר שרמזו לה בזה, שישמעאל עיקרו יהיה 'פרא', ואילו ה'אדם' שבו יהיה טפל לשם ה'פרא' שבו. פראות ישמעאל אינה סתם תואר המתלווה, כי אם עצם מעצמותו ותוכן מהותו.

הרי משמעותו, שישמעאל ישאר לנצח פרא אדם. ואפילו יתאספו כל עמי התרבות שבעולם, וירצו לחנך את ישמעאל ולעשותו כבן תרבות, שלא יהיה פרא אדם, הלא ודאי לא יוכלו בשום אופן, ולא יעלה בידם כלל, כי לא בן תרבות הוא, דהא התורה העידה עליו שיהיה פרא אדם, ו'יהיה' פירושו גם לעתיד. ואפילו אם ישכיל ישמעאל ללמוד, ויהיה למשל עורך דין וכדומה, אז יהיה 'עורך דין פרא אדם'. ואם ישכיל להיות פרופסור, אז יהיה 'פרופסור פרא אדם'. זאת אומרת, כי הפראות שבו לא תסור ממנו לנצח.

ונאנח החפץ חיים ואמר, אוי, מי יודע מה הפרא אדם הזה עלול עוד לעשות לעם ישראל באחרית הימים. וסיים שמכל מקום, אין חשש זה צריך להיות עיכוב לעלות לארץ ישראל.

ב"ק אאמו"ר זי"ע אמר על נוסח התפילה שאנו אומרים בתפילת מוסף בשלש רגלים, 'ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל ארמתנו ואין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחות לפניך ולעשות חובותינו בבית בחירתך בבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו מפני היד שגשתלחה

במקדשיך'. שהכוונה של 'היד' שגשתלחה וכו' הוא על ישמעאל, כמו שנאמר 'ידו בכל ויד כל בו'.

ויש לומר שהענין מה שאמר הקרא כאן פעמיים יד, כמו שנאמר 'ידו בכל ויד כל בו', בא לרמוז למספר כ"ח, כמו שהזכרתי כמה פעמים ענינו על פי מה שכתב הבית יוסף (או"ח טו) שיש ב'יהא שמייה רבא' כ"ח אותיות, כמו שיש בפסוק הראשון של תורה 'בראשית ברא אלוקים' וגו' (בראשית א א), ובפסוק שלפני עשרת הדברות (שמות כ א), וידוע שפסוקים אלו הם יסודות הדת, ועיקרי האמונה.

ויש לבאר ענין היד שנאמר כאן, על פי מה שכתב המור (או"ח נו) שהכוונה של 'יהא שמייה רבא', שיהא שם י-ה רבא, דהיינו שאנו מתפללין על שם י-ה שאינו שלם, שיתגדל ויתקדש ושיחזור להיות שלם לעת הגאולה כשינקום מעמלק, שנשבע שלא יהיה השם שלם עד שינקום ממנו, דכתיב (שמות יז טז) 'כי יד על כס י-ה', שאין הכסא שלם, ואין השם שלם אלא לאחר שימחה זרעו של עמלק, ואז יהיה השם והכסא שלם.

ולפי דבריהם יש לומר, שאז יהיה השלימות של מספר כ"ח,

בישראל, והיו מצִירין לישראל ומסיתין אותן לשוב מאחרי ה'. ולכן תקנו וקבעו ברכה אחת בתפילה שתהיה בה שאילה מלפני ה' לאבד המינים.

אולם אם מביטים בנוסח הברכה, אנו רואים שכוללים בו גם הענין של שבירת האויבים, ולפי מה שאמרנו, יובן ענין הקשר של הדברים, שעיקר מלחמתינו עם אויבנו הבני ישמעאל הוא בענין זו של האמונה כדאמרן, וכשאנו זוכים להתחזק בענין האמונה, ולעקור מקרבינו כל הענינים של המינות ואפיקורסות, אז אנו זוכים להכניע את אויבנו.

הנה הדברים ידועים מה שכולם אומרים שלא כדאי בימים אלו להתעניין בעניני החדשות, ושמעתי שאפילו בקרב החיילים, מפקדיהם אומרים להם שימעטו להתעניין בחדשות, בגלל שזו רק משבר את רוחם, ואינו מועיל לשום דבר. אולם מה שעלינו לדעת שכל אלו המפיצים החדשות הם לא אנשים שחונכו על דרך התורה ואמונה, וכל מי שמתעניין בחדשות, הוא מושפע מעולם שהוא מלא מינות ואפיקורסות, ובקשתינו בברכת 'ולמלשינים', הוא לעקור מקרבינו כל ההשפעות אלו.

המרומז בפסוקים אלו, לענין האמונה בה' ובתורתו כדאמרן.

ויש לומר שעיקר מלחמת ישמעאל הוא בענין זה של עיקרי האמונה, ולכן נאמר בו 'ידו בכל יוד כל בו', פעמיים יד, שמרמז לענין זה במספר כ"ח, כמו הפסוקים של עיקרי האמונה, והוא בבחינה של זה לעומת זה.

ולפי זה יש לומר שזה הכוונה במה שאנו אומרים 'מפני ה'יד שנשתלחה במקדשיך', שע"י חורבן בית המקדש, נשבר המספר כ"ח, שיהיה רק פעם אחת י"ד, שמרמז למה שנאמר 'כי יד על כס י-ה', שאין הכסא שלם ואין השם שלם, הרי אנו רואים שענין ה'יד מרמז לזה שאין השמו של הקב"ה בשלימות.

ויש לומר שזה מרומז במה שאנו אומרים בנוסח של ברכת המינים, 'ולמלשינים אל תהי תקוה, וכל המינים כרנע יאבדו, וכל אויביך מהרה יכרתו, והודים מהרה תעקר ותשבר ותמוגר ותכניעם במהרה בימינו. ברוך אתה ה', שובר אויבים ומכניע זדים.

והנה ברכה זו תיקן שמואל הקטן כמו שאמרנו חז"ל (ברכות כח:), שבימי רבן גמליאל רבו המינים

ויש להוסיף ולומר עוד רמז במה שכתוב על ישמעאל 'ידו בכל ויד כל בו', שמרמזו כאן הכ"ב אותיות של התורה, כי בתוך התיבה 'בכל' יש כ"ב, וכמו כן התיבות 'כל בו' הם ראשי תיבות כ"ב.

וזה מרמז למה שאמרו חז"ל (בראשית רבה סה טז) על הפסוק 'הקול קול יעקב והידים ידי עשו' (בראשית כו כב) בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות אין הידיים ידי עשו, הרי אנו רואים שע"י קול התורה של יעקב, זה גורם שלא יהיה כח לידיים של עשו ללחום כנגדנו עם חרבנו.

ויש לומר שהגם שענין זה כתוב אצל עשו ולא אצל ישמעאל, אמנם

אנו אומרים בסליחות 'כלה שעיר וחותנו ועלו לציון מושיעים', הרי אנו רואים שעשיו וישמעאל קשורים, ויש לומר שכמו אצל עשו אנו אומרים שכל זמן שקולו של יעקב מצוי אין הידיים ידי עשו, באותו בחינה יש גם אצל ישמעאל, שע"י הכח של לימוד תורה, אין להידיים של ישמעאל כח, וזה מרמז במה שנאמר 'ידו בכל ויד כל בו', שע"י כ"ב אותיות של התורה, אין לישמעאל הכח של 'ידו בכל ויד כל בו'.

יעזור השי"ת שנוכה להיות מהמאמינים בה' ובתורתו באמונה שלימה, ושנוכה ע"י כח התורה להכניע את כל אויבנו, עדי נוכה לכיאת גוא"צ בב"א.

דעו דרעיון

(שבשבע העל"ט יום רביעי י"ז מרחשון יחול יומא הדילולא דיליה), כתב לבאר כוונת רש"י במה שמפרש, 'לך לך' - להנאתך ולטובתך. דהנה כתיב (תהלים נג ו) 'אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי', ופירוש בזוהר הק' (ח"ב קסח:) כי טוב הוא בהעלם, טובא דנגוז בגויה, והוא שורש החסדים בעולמות העליונים ותחתונים.

ויאמר ה' אל אברהם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך. ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך ויהי ברכה (בראשית יב א-ב). ומפרש רש"י 'לך לך' - להנאתך ולטובתך.

בספר אהבת שלום להרה"ק רבי מנחם מנדל מקוסוב זי"ע

מחמת הפחד שלא יינקו החיצונים ח"ו מהתפשטות החסדים, על כן אמר לו השי"ת 'לך לך', פירוש הליכה רומז על התפשטות החסדים, ולך רומז על השורש שהוא הטוב הגנוז והנעלם, והיינו שהתפשטות החסדים יהיו מקושרים בהטוב הגנוז והנעלם, ועיי"ז יוכל להמשיך ולהשפיע חסדים בלי שום מורא ופחד מהחיצונים.

וזהו שכיוון רש"י ז"ל ברוח קדשו 'להנאתך ולטובתך', כי הנאתך רומז להתפשטות החסדים, כי באמת יש הנאה למדת החסד כשמתפשטת בעולם, ולטובתך מרמז להשורש היינו הטוב הגנוז והנעלם, וכענין 'אך טוב וחסד' הנ"ל.

לפני כמה שנים גרתי בעיה"ק וירושלים וניהלתי שם חבורת מתמידים לבחורי בר מצוה, ואחד מהבחורים אמר לי אז 'ווארט' בפסוק הראשון של ההפטרה בפרשתן, 'למה תאמר יעקב ותדבר ישראל נסתרה דרכי מה' ומאלוקי משפטי יעבור' (ישעי' מ כז), ואמר לי הבחור שכוונת הנביא היתה כך, 'למה תאמר יעקב', למה אנו אומרים בברכה ראשונה של שמונה עשרה, 'אל-הי אברהם אל-הי יצחק ואל-הי יעקב', ותדבר ישראל', היינו

ומבאר שם דברי הזוהר דהנה התפשטות החסד לכל הנבראים באמת היא טובה גדולה, כי עיקר הבריאה היתה להטיב לברואיו, כי מטבע הטוב להטיב, אך שהיא סכנה גדולה שלא יתאחזו במ הקליפות והסמרא אחרא ויינקו מהתפשטות החסדים, על כן היה צריך לקשר את התפשטות החסדים בהטוב הגנוז והנעלם, כי כאותו טוב הגנוז והנעלם שהוא שורש החסדים אין להקליפות והסמ"א שום שליטה ואחיזה ומשם יתפרדו כל פועלי און. וכימים המקודשים שמתגלה הטוב הגנוז והנעלם כגון בשבת קודש או בשאר ימים המקודשים המה בורחים לנוקבא דתהומא רבא. ועיקר התגלות הטוב הגנוז הוא יהיה אי"ה לעתיד לבא. ועל כן מי שזוכה להמשיך חסדים צריך לקשר אותם בהטוב הגנוז והנעלם, בכדי שלא יינקו החיצונים ח"ו מהתפשטות החסדים, וזהו שביקש דוד המלך ע"ה 'אך טוב וחסד ירדפוני', 'טוב וחסד' דייקא.

והנה אברהם אבינו ע"ה היה בחינת חסד, וכל מוגמתו היתה להמשיך חסדים, כי מדת החסד דרכה להתפשט, ויש לבעל החסד תענוג גדול והנאה גדולה כשיש בו יכולת להמשיך והשפיע חסדים בעולם, רק

פירושו רש"י (בפירושו השני של רש"י) במה שנאמר בקרא 'ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה', 'ואעשך לגוי גדול', זה שאומרים אלוקי אברהם, 'ואברכך', זהו שאומרים אלוקי יצחק, 'ואגדלה שמך', זהו שאומרים אלוקי יעקב, יכול יהיו חותמין בכולן, תלמוד לומר 'היה ברכה', כך חותמין ולא בהם.

והתבוננתי שמונה במימרא זו כוונה עמוקה, שהלא אנו אומרים 'אל-הי אברהם אל-הי יצחק ואל-הי ישראל', וזה הכל בחינת אלוקים שזו מדת הדין. אמנם אם ניקח המספר של האותיות במילים אלו של מידת הדין, אנו נראה שיש עשרים ושש אותיות כמספר שם הוי"ה, שמורה על מידת הרחמים, וזה בא להורות, שאצל הקב"ה גם מה שנראה כמדת הדין, הוא כל כולו רחמים וחסדים, מפני שטוב ה' לכל.

הן סיפרתי לפני כמה שבועות שהיה ישוב אחד מהיישובים ליד עזה שניצלו מהרציחות האיומות, מפני שהשער של הישוב היה סגור, שבדרך כלל היה השער סגור רק פעם אחת בשנה ביום כיפור, אמנם השנה החליטו תושבי הישוב לסגור את השער גם

צריכים לומר, 'אל-הי אברהם אל-הי יצחק ואל-הי ישראל', והיינו שצריכים להשתמש בשם ישראל ולמה אנחנו משתמשים כאן בשם של יעקב. אומר הנביא שהטעם שאנו משתמשים כאן בשם של יעקב ואינם אומרים 'אל-הי ישראל', הוא מפני ש'נסתרה דרכי מה', שיש עשרים ושש אותיות כמספר שם הוי"ה במה שאנו אומרים 'אל-הי אברהם אל-הי יצחק ואל-הי יעקב', ואם אנו נאמר 'אל-הי ישראל', יש בתיבת 'ישראל' אות מיותר, ויוצא לנו עשרים ושבע אותיות, וזה סותר לנו השם הוי"ה, וזה כוונת הנביא באומרו 'נסתרה דרכי מה'. שואל הנביא 'ומאל-הי', אם כל הסיבה שאנו אומרים יעקב ולא ישראל הוא כדי שלא לסתור את השם הוי"ה, יש לי עוד עצה, במקום להגיד 'ואל-הי ישראל', נגיד 'אל-הי ישראל' בלי וא"ו, וכך יישאר עשרים ושש אותיות כמספר שם הוי"ה. על זה עונה הנביא 'משפטי יעבור', שאם נאמר 'אל-הי ישראל' בלי וא"ו, המשפט לא יתיישב על פי דקדוק, שהמשפט 'אל-הי אברהם אל-הי יצחק אל-הי ישראל' היא אינה נכונה על פי כללי הדקדוק.

לפי מימרא זו אנו מבינים הקשר של ההפמרה לפרשתן, והוא לפי

שניצלו מחיים למות. ואנו יכולים להתעודד ולשאוב חיזוק מדברים אלו, שהרי אנו רואים שאצל הקב"ה שמה שנראה לפי ראות העין שהוא מדת הדין, הוא באמת הכל רחמים וחסדים, גם מה שאנו עוברים בתקופה זו צריכים אנו להבין שהכל הוא לטובתינו.

ובאמת מילים אלו של ההפטרה הם בכחינה של נצחית, והם מתאימים לימים אלו לכל מה שעובר עלינו, 'למה תאמר יעקב ותדבר ישראל נסתרה דרכי מה', 'דהיינו שכלל ישראל אומרים 'נסתרה דרכי מה', עבודתי את ה' נעלמת ממנו, 'ומאלוקי משפטי יעבור', ומשפט הגמול המגיע לי על מעשי הטובים עבר מלפניו.

ועל זה עונה השי"ת לכלל ישראל, 'אל תירא כי עמך אני, אל תשתע כי אני אלוךך אמצתיך אף עזרתיך אף תמכתיך בימין צדקי. הן יבושו ויכלמו כל הנחרים בך יהיו כאין ויאבדו אנשי ריבך. תבקשם ולא תמצאם אנשי מצותך יהיו כאין וכאפס אנשי מלחמתך. כי אני ה' אלוךך מחזיק ימינך האומר לך אל תירא אני עזרתיך אל תיראי תולעת יעקב מתי ישראל אני עזרתיך נאם ה' וגואלך קדוש ישראל. הנה שמתוך למורג חרוץ

בשמחת תורה. אמנם אני חשבתי שהסיבה שסגרו את השער בשמחת תורה הגיע מפאת התחזקות של התושבים בקיום המצוות, אולם שמעתי שלא היתה כוונתם לשם שמים, אלא הסיבה שסגרו השער היתה בגלל גניבות רבות שאירעו ביישוב בחג הסוכות שחל בשבת, ישובים אלו בדרום הארץ הם קרובים לאיזור שגרים בהם הבדואים, והבדואים ידועים כגנבים גדולים, ובדרך כלל הם זוממים את הגניבות שלהם בשבתות וחגים, שאז הרבה אנשים נוסעים לקרובי משפחתם ואינם נמצאים בבית, ועקב ריבוי הגניבות שהיו ביום הראשון של סוכות, החליטו תושבי המקום לעשות מעשה בשמחת תורה ולסגור את שער הישוב כדי שלא יוכלו הגנבים להיכנס לישוב. ובאמת מפני זה ניצלו מחיים למות שהרוצחים השפלים ימ"ש לא היו יכולים להיכנס לישוב.

הנה אם נתבונן בגודל הצער ועגמת נפש שהיה לתושבי הישוב בחג הסוכות עקב הגניבות, מעצם זה שהם פעלו באופן כזה לסגור את שער הישוב שלא לפי מה שמקובל, אנו רואים את גודל צערם. אמנם אנו יודעים שכל הצער והסבל הזה היה הכל לטובתם, שזה היתה הסיבה

והוא לפי דברי המדרש (בר"ר מג ב) על הפסוק 'וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו וגו'', שאברהם אמר אצא ואפול על קידוש שמו של מקום. וצריכים להבין איזה קידוש ה' הוא כשיציל את לוט.

ומבאר הדברים לפי מה דאיתא שנמרוד היה מתארח פעם אצל אברהם ואכל ושתה חודש ימים, כשרצה ללכת דרש ממנו אברהם שישלם לו, אמר נמרוד לאברהם הלא שמעתי שאתה מאכיל ומשקה בחינם לכולם ולמה אני גרוע מכולם. ענהו אברהם אמת היא שאני מכניס אורחים אבל רק לאנשים ולא לאל, ואתה אומר שאתה אל, על כן צריך אתה לשלם. שאל נמרוד כמה אני צריך לשלם, הוציא אברהם פנקס שהיה רשום שם כמה הוציא על כל אורחיו במשך כל השנים, ואת החשבון הזה דרש מנמרוד שישלם. והוסיף אברהם שבשעה שהאורחים נפטרים ממנו הם מברכים אותו ישלם לך האל כפליים ממה שנתת לנו, וכיון שלדברך אתה אל צריך אתה לקיים את מה שהם ברכוני. אמנם יכול אתה להיפטור בלא תשלום אם תחתום לי שאינך אל. בלית ברירה נתן לו נמרוד כתב חתום בכתב ידו שהוא רק בשר ודם ולא

חדש בעל פיפיות תידוש הרים ותדוק וגבעות כמוץ תשים. תזרם ורוח תישאם וסערה תפיץ אותם ואתה תגיל בה' בקדוש ישראל תתהלל'. (שם מא י-יז).

ויהי בימי אמרפל מלך שנער אריוך מלך אלסר כדרלעומר מלך עילם ותדעל מלך גוים. עשו מלחמה את ברע מלך סדום ואת ברשע מלך עמרה שנאב מלך אדמה ושמאבר מלך צבויים ומלך בלע היא צוער. וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו וגו'" (שם יד א, ב, יד).

ויאמר מלך סדום אל אברם תן לי הנפש והרכוש קח לך. ויאמר אברם אל מלך סדום הרימותי ידי אל ה' א-ל עליון קונה שמים וארץ. אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם (שם כא-כג).

וצריכים להבין למה אמין אברהם לבבו שלא לקחת כסף ממלך סדום.

ויש לומר לפי מה שראיתי מובא מהאדמו"ר מהר"י מבעלזא זי"ע, על ענין מלחמת אברהם עם המלכים,

בקש נדף קשתו, ודרשו חז"ל (תענית כא.) פסוק זו על אברהם אבינו שהפך עפר לחיצים במלחמתו עם המלכים, וזה מעין הפרשה המדברת ממלחמת אברהם עם המלכים.

ויש לומר שהנביא אומר לכלל ישראל דברי נחמה, שידעו שכמו מלחמת אברהם עם המלכים התנהג בדרך נם, כך גם במלחמתם יתנהלו באופן של ניסים ונפלאות, וזה מה שאומר הנביא 'ואתה ישראל עבדי יעקב אשר בחרתיך זרע אברהם אוהבי. אשר החזקתיך מקצות הארץ וגו' ואומר לך עבדי אתה בחרתיך ולא מאסתך. אל תירא כי עמך אני וגו' (ישעיה מא ב-י).

הרי אנו רואים שמלחמת אברהם עם המלכים היתה הכנה לבני ישראל בכל הדורות, שניצוח מלחמתם תהיה באופן נפלא בבחינה של 'ה' ילחם לכם'.

ודבר זה מרומז במה שכתוב 'ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם וגו' (בראשית יד טו). ורש"י שם מביא מדרש אנגדה, שנחלק הלילה, ובחצות הראשון נעשה לו נם, וחציו השני נשמר ובא לו לחצות לילה של מצרים. וידוע שבגלות מצרים היה כלולים בו כל הגלויות.

אל, הכרזו אברהם בכל המדינה שנמרוד הודה לו שאינו אל, ויהי הדבר לחרפה גדולה לנמרוד ולא היה יכול לעשות כלום לאברהם.

ולכן כאשר שבה נמרוד את לוט היה בדעתו, לסבב עמו בכל המקומות ולא לצו ולהכחיש את מה שאברהם הכרזו, כי איתא במדרש (שם מא ו) שקלסתר פניהם של לוט ואברהם היה דומה כי היה בן אחיו, והיה בדעתו לומר שהנה אברהם בידו והוא מודה באלוקותו, והכתב שנתפרסם בשמו הוא מזויף, ולכן אברהם מסר נפשו להציל את לוט כדי שיתקדש שמו של השי"ת בעולם.

ולפי דברים אלו יכולים להבין הטעם שלא רצה אברהם אבינו לקחת שום כסף ממלך סדום, כדי שלא יאמרו אומות העולם שכוונת אברהם אבינו היה רק בשביל הרווח של הרכוש, ובאמת כוונתו היה כל כולו כדי לקדש שמו של הקב"ה בעולמו, כדאמרן.

הלבוש (או"ח תרסט) כתב, שקורין הפטרה זו בפרשת לך לך משום שנאמר בו (ישעיה מא ב) 'מי העיר ממזרח צדק יקראוהו לרגלו יתן לפניו גוים ומלכים ירד יתן כעפר חרבו

אמנם כמו שאמרנו מקודם, עיקר מלחמת אברהם עם המלכים היה לקדש שמו של השי"ת בעולמו, ועל כן צריכים לדעת שאברהם אבינו עשה לנו הכנה, למלחמתנו עם כל אויבינו בין המלחמה ברוחניות ובין המלחמות בגשמיות.

יעזור השי"ת שנוכה אנו זרע אברהם אוהבו לסיוע ממרום בניצוח המלחמות, ושיקיים באויבנו מה שנאמר (ישעי' מא טז) 'תזרם ורוח תשאם וסערה תפיץ אותם', ואז אנו נגיל בה' בקדוש ישראל תתהלל, כביאת גוא"צ בב"א.

ויש לדייק דבר זה במה שכתוב בהמשך הפרשה 'וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול' (בראשית טו יד) ומפרש רש"י 'וגם את הגוי' - וגם, לרבות ארבע מלכויות, שאף הם כלים על ששעבדו את ישראל. 'דן אנכי' - בעשר מכות.

ולכאורה נראה מדברי רש"י שגם בכל הגליות יהיה בחינה זו של דן אנכי בעשר מכות, ואחר כן יצאו ברכוש גדול.

שיחות קודש

שמחת השבע ברכות לבת ידידנו הרה"ח אליהו דויטש הי"ו מוצש"ק פר' לך לך אור ל"ד מרחשון תשפ"ד

ידוע האמרה במה שמצינו בציווי עשיית לוחות הברית (שמות לד א) ויאמר ה' אל משה פסל לך, ולאידך גיסא מצינו בעשרת הדברות שהזהיר הקב"ה (שמות כ ז) 'לא תעשה לך פסל', ואיך יתכן שב' תיבות אלו פס"ל ל"ך ישמשו בין לעשיית הלוחות ובין לאזהרה על עבודה זרה.

וביארנו בזה שההבדל תלוי ועומד היכן נמצא ה'לך', שאם יחשוב קודם על עצמו ורק אחר כך יפנה לעשיית הלוחות, אזי ה'לך' קודם ל'פסל', ויוצא מזה 'לא תעשה ל"ך פס"ל', אבל אם קודם כל יתעסק בלוחות ורק אחר כן יחשוב על עצמו, נמצא שה'לך' אחרי ה'פסל', ויוצא מזה 'פס"ל ל"ך שני לוחות אבנים'.

וחשבתי שיש כאותו הבחינה גם בפרשתן (לך) שאמר ה' לאברהם אבינו (בראשית יב א) 'לך לך מארצך', והם נקראים 'לך לך', ולמה אינם נקראים 'לך לך', אלא שיש בזה רמז לחתן המקום בית בישראל, שקודם כל צריך שיצא לדרך בבחינת 'לך' להיות הולך, והיינו שיחשוב בעיקר על האחרים אשר מסביבו, ורק אז יוכל לחשוב על עצמו בבחינת 'לך', ורק אז יזכה שההליכה תהיה 'להנאתך ולטובתך', ואם יתהלך בבחינת 'לך לך', אז לא יוכל לזכות לברכות האמורות.

ובהמשך הפרשה (שם יז יח) 'ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון', וברש"י הביא שהוא שם בן נח, ומה ענין היה לשם בן נח להוציא לחם ויין, אלא אומרים בשם הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן

זי"ע שאברהם אבינו חזר מהמלחמה, ומידתו הייתה מידת החסד להאכיל לאחרים, ושם בן נח היה כהן בעבודת הקודש, וכשנפגשו שניהם היה כל אחד מהם לומד ממעלות השני, ולכן למד שם בן נח להוציא לחם ויין לעשות חסדים עם אחרים, ואברהם אבינו למד משם בן נח להיות כהן לאל עליון.

ויש בכך רמז לחתן ולכלה, שידעו שלאחר חתונתם יש בידם הזדמנות ללמוד כל אחד מהם ממעשי השני, שהחתן ילמד ממעלות הכלה והכלה תלמד ממעלות החתן, ובפרט בשני משפחות חשובות כאלו, שיש ללמוד ממעלותיהם הטובים של המשפחות הנכבדות, ועל ידי כך יש שלימות בבית שיקומו בעז"ה החתן והכלה.

בשבוע הבא ביום שב"ק יחול היו"ד קדישא של הרה"ק רבי שלום מקאמינקא זי"ע, שהיה תלמידו של הרה"ק בעל שר שלום מבעלזא זי"ע, ופעם התבטא רבי שלום מקאמינקא: 'ומלכי צדק' - בזמן שהרבנית מלכה (אשת השר שלום) היא מלכה, אזי 'מלך שלם' – יכול שלום (השר שלום) להיות מלך.

ועל דרך זה פירשתי לענין חתן, שאם ירצה החתן להיות 'מלך שלם' היינו כענין 'חתן דומה למלך', זה רק אם יקיים תחילת הפסוק 'ומלכי צדק', שיכבד ויוקיר את הכלה כמו מלכה, ובזה יהא הוא מלך, והיינו שאם יקיים בעצמו 'לך', היינו שיחשוב תחילה על אחרים וילך ויצא לדרכו, והיינו שיכבד את הכלה כמו מלכה, אזי יזכה לבסוף שגם היא תכבדו כמו מלך בבחינת 'לך'.

ויעזור השי"ת שיזכו החתן והכלה לבנות בית נאמן בישראל, בנין עדי עד וקשר של קיימא, ושיזכו המחותנים לראות מהם דורות ישרים ומבורכים והרבה נחת, ושנזכה כולנו לשמחות לרוב.

תולדותיהם של צדיקים

עובדות וסיפורים על צדיקי הדורות
שיו"ד הל בשבוע הבעל"ט

הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע
כ"ב חשוון תרפ"ז

בשבוע הבא יחול (כ"ב חשוון) היו"ד קדישא של הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע, וחתנו היה הרה"ק רבי פנחס מאוסטילא זי"ע, שחתנו היה הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקווירא זי"ע, וחתנו היו האדמו"ר בעל תורת מרדכי מוויזניץ מאנסי זצ"ל והאדמו"ר מרחמסטריווקא זצ"ל.

ומסופר שלאחר שקיבל רבי פנחס זי"ע את הרבנות באוסטילא, באו חברי הקהילה אל מהרי"ד זי"ע לבקש בו שיפציר בחתנו שיועיל לקבל קוויטלעך מהחסידיים, ענה להם מהרי"ד שיספר להם סיפור שהיה אצל הרה"ק רבי שלמה מלוצק זי"ע, שפעם באו אליו להזכיר ב' קוויטלעך, אחד היה של חולה שהיה גוסס וזקוק לישועה גדולה, והשני היה של אשה שהייתה מקשה לילד, ואמר רבי שלמה זי"ע שנשמתו של הגוסס היא שצריכה להיכנס אל התינוק שעתיד להיוולד מאותה אשה, ומה יעשה בשביל לפעול ישועה לשניהם מה שאינו שייך במציאות, עד שמצא בקצה העולם השני נשמה שהביא לצורך כך לפעול ישועה למעלה מדרך הטבע.

סיים מהרי"ד את הסיפור ואמר להם: "רואים הנכם א"כ כמה קשה היא מלאכת קריאת הקוויטלעך, אלא שחתני אינו גרוע יותר משאר אדמו"רים הקוראים קוויטלעך, ואם כן שפיר יכול גם הוא לקחת קוויטלעך".

ראיתי מביאים שזמן ההתעוררות הגדולה ביותר שהייתה אצל הרה"ק מהרי"ד זי"ע, הייתה בזמן שקרא ברכות השחר וסיים בקול: "שתרגילנו בתורתך וכו' ואל תביאני לא לידי חטא וכו' והרחיקני מאדם רע ומחבר רע", רואים אנו מכך כמה חשובה היא התפילה בכוונה הראויה לה' שיציל אותנו מרשת היצר הרע.

ועוד ראיתי מביאים בשמו שאמר, שהיצה"ר לא איכפת לו מה שהאדם יושב ועוסק בתורה, מה שמפריע לו הוא החזרה על הלימוד, ולכן יש בחזרת הלימוד קושי גדול עקב התנגדות היצר הרע, ועוד אמר בשם הרה"ק מלובלין זי"ע, שבחזרת הלימוד אין רק עצה לזכירת הלימוד, אלא שיש בזה גם סגולה לזכירה.

{סעודת מלוה מלכה מוצש"ק וירא תשפ"ב}

הרה"ק רבי גדליה משה מזוועהיל זי"ע

כ"ד חשון תש"י

בשבוע הבא יחול (כ"ד חשון) היו"ד קדישא של הרה"ק רבי גדליה משה מזוועהיל זי"ע, שמקום מנוחתו הפכה להיות בשנים האחרונות מקום מסוגל לישועה. ושמעתי ממחותני הרה"צ רבי שמשון אהרן גולדמאן שליט"א - נכדו של בעל ההילולא, שבשנת תש"ח בא הרה"צ רבי חיים ברים זצ"ל אל הרה"ק רבי גדליה משה זי"ע להעיתר עבור אשתו שהייתה גוססת ונוטה למות, צווה רבי גדליה משה שירדו למקלטים (שהו שם עקב המלחמה שהתנהלה אז), ויחתימו חמישים אנשים שכל אחד יעניק לה שנה אחת מחייו, ובירך שכל אלו שיתנו לה שנה לא יינזקו מכך, וכך היה והיא הייתה חייה עד שנת תשנ"ח.

עוד שמעתי מחתני רבי מרדכי גולדמאן שליט"א ששמע מסבו הרה"צ רבי דוד גולדמאן שליט"א מבני ברק בנו של הרה"ק בעל היקרא דמלכא

זי"ע, שסיפר שפעם היה הרה"ק רבי גדליה משה זי"ע עזוק לנסוע למקום כל שהוא, ולאחד מהנכדים לא היה מקום פנוי ברכב להשתתף בנסיעה, והרגיע אותו הסב באומרו לו שעוד יקח אותו עמו ברכב בהזדמנות אחרת, וכך היה שבפעם האחרונה שנסע לבית החולים באמבולנס, וממנו כבר לא שב עד שהסתלק, הורה באמצע הדרך לנהג האמבולנס להסתובב על עקבותיו ולחזור, וחזרו אל הבית ושם אסף את נכדו ההוא שקיבל ממנו את ההבטחה, וכל זה עבור שלא לעבור ח"ו על דיבורו.

עוד מסופר שהיה סובל קשות על אסטמה ל"ע, ואף התבטא על קושי המחלה שהוא מרגיש כאילו יש לו חול בתוך פיו, ופעם אמר שאם היה הקב"ה אומר לו שהמחלה באה לו עבור העבירות שעבר עליהם, היה מתנגד באומרו שאין העבירות מספיקים בשביל שיעבור ייסורים קשים כאלו, אבל אם יאמרו לו שאלו באו לו עבור חטאיהם של בני ישראל, אז ישמח שהוא לוקח על עצמו ייסורים של בני ישראל ויכפר להם הקב"ה על עוונותיהם.

{סעודת מלוה מלכה מוצש"ק וירא תשפ"ב}

הוצאות הגליון נדבת

ידידנו הר"ר **משה הלוי אייזנבערג** הי"ו
אייזנבערג

לדגל השמחה השדויה במעונו

בנישואי בנו ידידנו החתן **פינחס דוד הלוי נ"י**

בשעטומ"צ למזל"ט

ויה"ד שיוזבו לבנות בית נאמן בישראל על אדני התורה והחסידות,
בנין עדי עד בקשר של קיימא, ויזכה לרוות רוב נחת ותענוג
דקדושה מהם ומכל יוצ"ח.

הוצאות הגליון נדבת

ידידנו הר"ר **יחזקאל דויטש** הי"ו

לדגל השמחה השדויה במעונו

בנישואי בתו הכלה בשעטומ"צ למזל"ט

ויה"ד שיוזבו לבנות בית נאמן בישראל על אדני התורה והחסידות,
בנין עדי עד בקשר של קיימא, ויזכה לרוות רוב נחת ותענוג
דקדושה מהם ומכל יוצ"ח.